

ע"פ 8698/16 - ארז כץ נגד הוועדה המקומית לתכנון ובניה מעלה הגליל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 8698/16

לפני: כבוד הנשיאה מ' נאור

המערער: ארז כץ

נגד

המשיבה: הוועדה המקומית לתכנון ובניה מעלה הגליל

ערעור על החלטת בית משפט השלום בקריות מיום 9.11.2016 בתיק תו"ב 52920-09-14 שניתנה על ידי כבוד השופט ש' מ' ארדמן תגובת המשיבה לערעור הפסלות מיום 22.11.2016

בשם המערער: עו"ד סמעאן זיאד

בשם המשיבה: עו"ד ענת באור-פרל

פסק-דין

1. לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום בקריות (השופט ש' ארדמן) מיום 9.11.2016 שלא לפסול עצמו מלדון בתיק תו"ב 52920-09-14.

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של ביצוע עבודות בנייה ושימוש הטעונים היתר, ללא היתר ובסטייה מתכנית. התיק נקבע לשמיעת ראיות ליום 9.11.2016. בפתח הדיון יידע המותב את הצדדים כי "ב"כ הוועדה המקומית עו"ד ענת פרל באור ייצגה מותב זה בעניין פרטי של התנגדות שכנים בישיבה אחת שהתקיימה לפני כשנתיים וחצי". לאחר הודעה זו של המותב, ביקש בא-כוח המערער לפסול את המותב, מחשש ממשי למשוא פנים.

3. בית המשפט דחה בהחלטה שניתנה בו ביום את בקשת הפסלות תוך שקבע:

"על פי ההלכה הפסוקה בספרות המשפטית, הכרות של ביהמ"ש עם בא כח צד וכן ייצוג בעבר שאינו מהווה חשש להשפעה ממשית או לאינטרס ממשי של ביהמ"ש בהליך המתנהל, אינו בגדר עילה לפסילה. צריך להיות מקרה בו לאור העובדה כי מתקיים ייצוג בתיק אחר יש חשש ממשי למשוא פנים וזאת לאור העניין העקיף שיש למותב בהקשר לתפקידו של עורך הדין בתיק האחר.

לא מצאתי ולו אפילו לכאורה הצדקה לפסילה בתיק זה להבדיל מחובת היידוע בה נקטתי ויידעתי את הצדדים. הייצוג שנעשה בתיק הינו ייצוג חד פעמי שאינו נוגע כלל להליך הנוכחי.

ייצוג זה והעניין בו נעשה הטיפול, הסתיים לפני כשנתיים וחצי ומאז אותו מועד לא היה למותב זה כל קשר עם בא כח המאשימה ועל כן אינני סבור כי יש הצדקה כלשהי לפסילה...".

על החלטה זו הוגש הערעור שבפניי.

4. המערער טען בערעורו כי עיקר עילת הפסלות נוגע "לקשרים האישיים והעסקיים האדוקים" שבין באת-כוח המשיבה, עו"ד באור-פרל, לבין המותב, אשר יש בהם לדידו כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים מצד בית המשפט ומניעות מלשבת בדיון. לשיטת המערער, יחסי עו"ד-לקוח הינם יחסים המאופיינים בקשר רגשי ואישי הדוק שאינו מתאיין עם סיום הייצוג אלא ממשיך גם בעתיד. בנוסף, לטענת המערער יש סבירות גבוהה שהמותב ישכור גם בעתיד את שירותי עורכת הדין באור-פרל, ועצם קיומה של אפשרות מעין זו יוצרת גם היא, כשלעצמה, משוא פנים.

5. המשיבה הגיבה לערעור לאחר שנתבקשה לכך, וטענה כי דינו להידחות. לשיטת המשיבה, אין בהיכרות המוקדמת בין עו"ד באור-פרל לבין המותב הצדקה לפסילת המותב. לטענתה, המדובר בהיכרות קצרה עם המותב על רקע מקצועי, שעניינה בייצוג חד-פעמי של עורכת הדין את המותב ורעייתו במסגרת הליך של התנגדות שכנים לבקשה להיתר. היכרות זו נמשכה לשיטת המשיבה כחודש וחצי בלבד, הסתיימה לפני למעלה משנה וחצי, וממילא אין לה כל קשר או רלוונטיות להליך המשפטי דנן. עוד עמדה המשיבה על כך שעיקר התקשורת בעניין הייצוג נעשה למול רעיית המותב באמצעות דואר אלקטרוני וכי התקיימה פגישה אחת בלבד עם המותב ורעייתו. לנוכח כל האמור, סבורה המשיבה כי לא מדובר בענייניו בהיכרות הטומנת בחובה קרבה ממשית העשויה להביא לחשש ממשי למשוא פנים. מכל מקום, ביקשה המשיבה להבהיר כי החל מיום 26.4.2015 לא התקיים כלשהו בין עו"ד באור-פרל לבין המותב.

6. לאחר שעיינתי בטענות המערער, בתגובת המשיבה ובהחלטת בית משפט השלום, הגעתי למסקנה שיש לדחות את הערעור. לפי סעיף 77א(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: החוק), המבחן

לפסלות שופט הוא חשש ממשי למשוא פנים. קיומו של חשש ממשי למשוא פנים נקבע לפי נסיבות המקרה המובא בפני בית המשפט. לצד זאת, סעיף 77א(א1) לחוק מונה שורה של מקרים המקימים חזקה חלוטה, אשר בהתקיימם לא יישב שופט בדין, אף אם לא הונחה תשתית מתאימה לביסוס חשש ממשי למשוא פנים בפועל במקרה הקונקרטי. מקרים אלה מתבססים על קרבה ממשית של השופט לאחד הצדדים, עניין אישי שלו בהליך או מעורבות קודמת בעניין הנדון (ראו: ע"פ 4877/13 עוידה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (22.4.2014)); יגאל מרזל דיני פסלות שופט 141 (2006) (להלן: מרזל)). במקרים אלה, ההנחה היא שאף אם אין לשופט עניין ישיר בהליך, הרי שקרבתו לאחד מבעלי הדין או באי כוחם עשויה לפגום ביכולתו להכריע בעניין הנדון בפניו באופן אובייקטיבי. ואולם, כדי לקבוע כי מתקיימת "קרבה ממשית" הגורמת לפסילה יש לבחון את כלל נסיבות המקרה, וביניהן את טיב ההיכרות ומסגרתה, את משכה, את הזמן שעבר מאז ההיכרות ואת הרלוונטיות שלה לסכסוך הנדון (ע"פ 5756/95 עתאמנה נ' מדינת ישראל (17.12.1995)); ע"פ 4353/13 חרחש נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (24.6.2013); מרזל, בעמודים 247-251).

7. כך, למשל, במקרה אחד אושרה החלטת בית המשפט שלא לפסול עצמו, על אף שהשופט עבדה בעבר במשותף עם אחת מעורכות הדין שהופיעו בפניה (ע"א 6433/00 תחנת תדלוק קדימה בע"מ (בפירוק מרצון) נ' פקיד שומה - איזור נתניה (30.11.2000)). במקרה אחר מדובר היה בסיטואציה בה הייתה קיימת היכרות בת תשע שנים בין המותב לבין בא-כוח המשיבה (בטרם מונתה המותב לכס המשפט), וביחסים שכללו השתתפות של המותב בשני אירועים משפחתיים של עורך הדין, ביקור אחד בביתו וביקור אחד במשרדו, וכן נסיעה משותפת עם עורך הדין לירושלים כדי לבקר עורכת דין שהייתה מאושפזת בבית חולים. חרף זאת, נקבע על ידי הנשיא א' ברק שלא מתקיים "כל קשר הדוק או קרבה ממשית" בין המותב לבין בא-כוח המשיבה, וכי "אין בקרבת העבר", כפי שזו הוצגה בפניו, כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים (ע"א 1190/05 גבאי נ' אומצה מפעלי בשר בע"מ (5.6.2005)). יצוין כי אחד מהשיקולים אותם מנה בית המשפט בהחלטתו זו היה כי מאז מונתה השופטת לכס המשפט (פרק זמן של כשנתיים) לא היה בינה ובין בא-כוח המשיבה כל קשר.

8. אשר למקרה שבפניו, איני סבורה כי מדובר בענייננו בהיכרות שיש בה כדי להצביע על "קרבה ממשית" הגורמת לפסילה. כפי שצוין הן בהחלטת בית המשפט והן בתגובת המשיבה, המדובר היה בקשר שנמשך לפרק זמן קצר, שכלל ייצוג חד-פעמי בוועדת המשנה להתנגדויות של הוועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה, ושהסתיים לפני למעלה משנה ומחצה. ממילא גם אין להיכרות זו כל רלוונטיות או נגיעה להליך המשפטי הנוכחי. לצד זאת אציין כי המותב מונה לתפקידו בחודש יולי 2016 ומשכך נראה שהקשר שהיה עם באת-כוח המשיבה נוצר טרם מינויו לכס המשפט וכאמור אף הסתיים קודם למינויו (לשיטת המשיבה מאז יום 26.4.2015 לא התקיים קשר כלשהו בינה לבין המותב). מאפיינים אלו מובילים לדעתי למסקנה שלא מתקיימת במקרה דנן "קרבה ממשית" של המותב לבאת-כוח המשיבה, שיש בה כדי לפסול אותו מלשבת בדין. זאת ועוד, המערער טען כי יש סבירות גבוהה שהמותב ישכור גם בעתיד את שירותי עורכת הדין באור-פרל, וכי אפשרות זו כשלעצמה יוצרת חשש ממשי למשוא פנים. זוהי טענה ספקולטיבית שנטענה בעלמא, וממילא הסכסוך המשפטי הסתיים זה מכבר.

9. נתתי דעתי אף להשלכותיה של החלטת הפסלות לגבי תיקי תכנון ובניה אחרים אשר אף בהם מופיעה באת-כוח המשיבה בפני המותב, ולשיקולים שעניינם ביעילות דיונית ובשמירה על סדרי עבודה של בית המשפט (ראו והשוו: בש"א 2615/13 נכסי מוצא בע"מ נ' קואופ ישראל רשת סופרמרקטים בע"מ (11.8.2013)). כפי שקבע הנשיא (כתוארו אז) א' ברק, בע"א 1011/97 פדידה נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ (10.3.1997):

"ההחלטה בדבר פסלות שופט במקרה של היכרות אישית היא נגזרת של אופי ההיכרות, כמו גם אופי הסכסוך שבפני

השופט. ייתכנו מקרים בהם עשויה היכרות לגרום לשופט לפסול עצמו במקרים מסוימים, כשם שייתכנו מקרים בהם האיזון הראוי בין אופי ההיכרות, אופי ההליך ויעילות הדיון יאפשר את קיום הדיון חרף קיומה של היכרות אישית".

דבריו אלה יפים אף לענייננו אנו.

10. סוף דבר - לא מצאתי ממש בטענת המערער כי ההיכרות בין המותב לבאת-כוח המשיבה מצביעה על חשש ממשי למשוא פנים בעניינו, וכפי שכבר נקבע פעמים רבות בפסיקה, אין בתחושות סובייקטיביות כדי להקים עילת פסלות (ראו למשל: ע"פ 4304/13 זמיר נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (27.6.2013)).

דין הערעור להידחות.

ניתן היום, כ"ט בחשון התשע"ז (30.11.2016).

ה נ ש י א ה